

**ÇOCUKLARDA SOLUNUM
SİSTEMİ
HASTALIKLARI VE
HEMŞİRELİK BAKIMI**

Hedefler

- Solunum sisteminin yapısını ve amacını kavramak,
- Solunum sisteminin embriyolojik gelişimini öğrenerek, çocuk ve erişkindeki farklılıkları öğrenmek,
- Solunum fonksiyonlarındaki değişimleri bilmek,
- Solunum yolu enfeksiyonlarını tanımlayıp, belirtilerini, bulgularını ve tedavi yaklaşımını öğrenmek,
- Solunum yolu enfeksiyonlarına yönelik uygun hemşirelik bakımını planlayabilmektir.

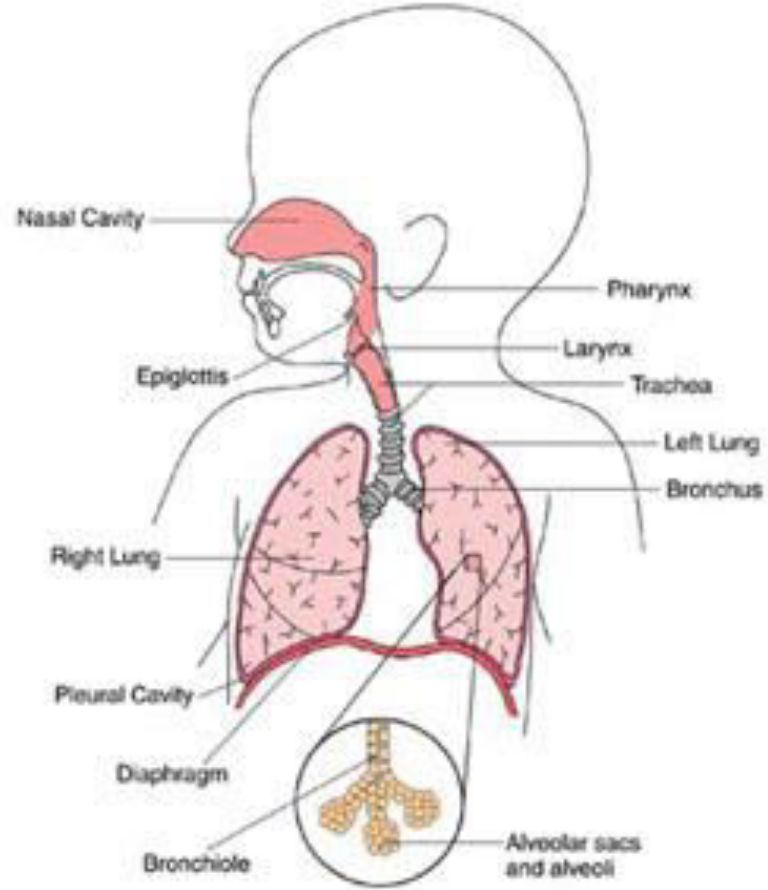
Solunum Sistemin Yapısı

● Üst solunum yolu

- Ağız
- Burun
- Farenks

● Alt solunum yolu

- Trakea
- Bronşlar
- Bronşiyoller
- Akciğerler

Akciğerler

Toraks içinde; önde sternum, arkada vertebra, yanlarda kostalarla sınırlıdır.

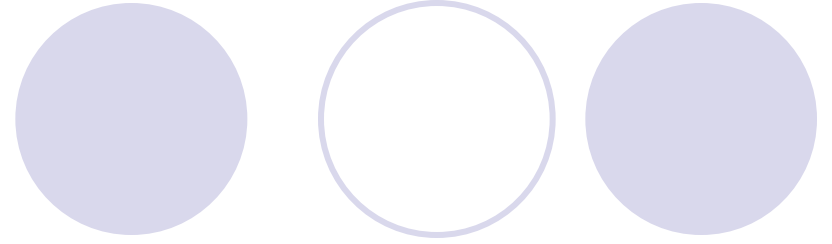
Üzeri plevra ile örtülüdür.

- Visseral plevra; akciğerlerin üzerini çevreler.
- Paryetal plevra; göğüs duvarına yapışıktır.

Yapraklar arasında ince seröz bir sıvı bulunmaktadır ve bu sıvı sayesinde yaprakların bir arada kalması sağlanır. Bu aralıkta biriken sıvı ya da inflamatuvar exudaya *plevral effüzyon* denilmektedir.

Sağ akciğerde 3 lob, sol akciğerde 2 lob bulunmaktadır.

Solunumun Amacı

Solunum sisteminin ana amacı:

- Yaşamsal olaylar için oksijen desteği sağlamaktır.
  - Dolaşım sistemi ile birlikte tüm doku ve hücrelere oksijenlenmiş kan sağlamak,
  - Metabolizmanın yan ürünü CO_2 ' i uzaklaştırmaktır.

Bu fonksiyonlarını 4 fonksiyonel olayla gerçekleştirmektedir;

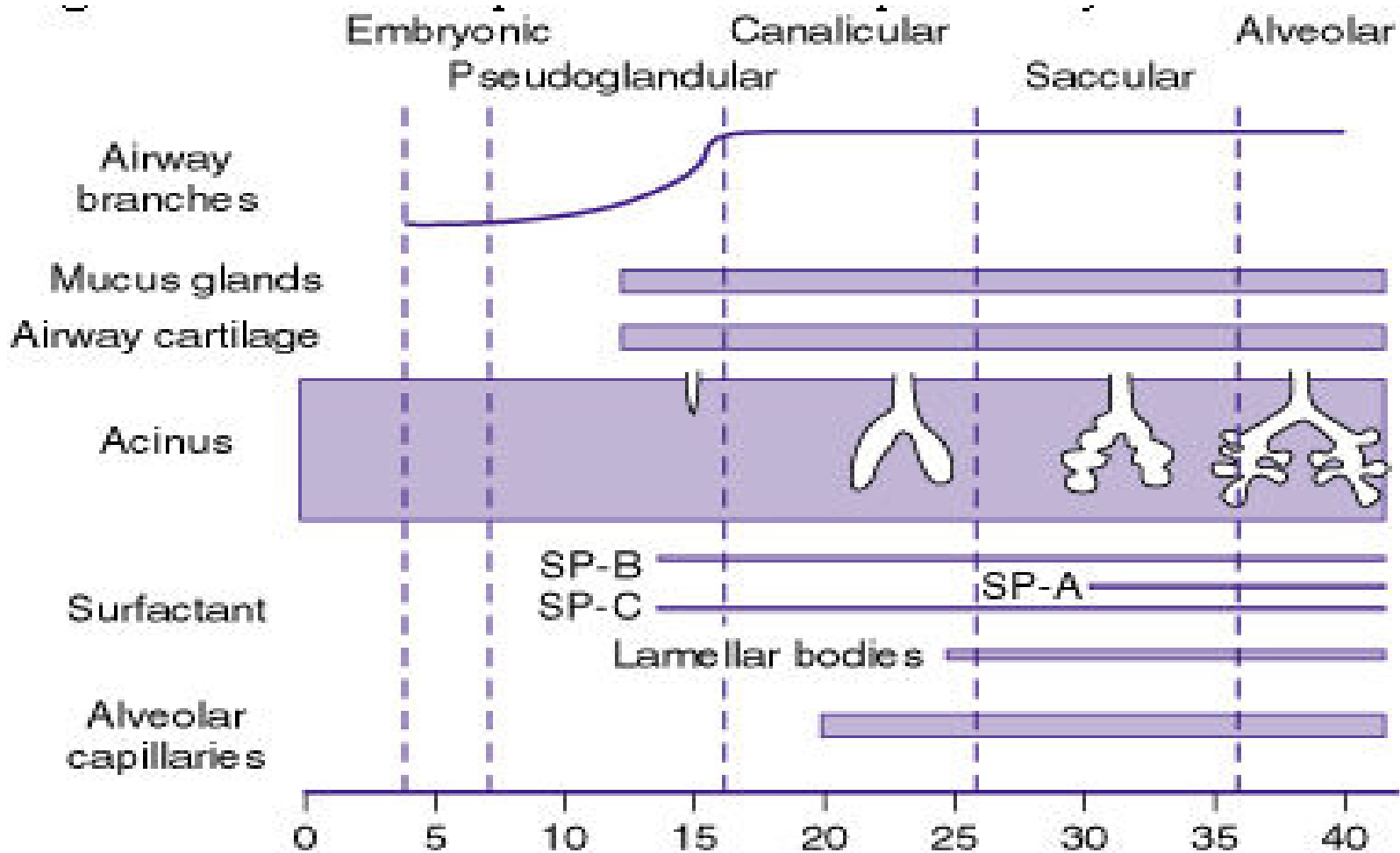
- Akciğer ventilasyonu; dış çevre ile akciğer alveolleri arasında gaz değişimi,
- Difüzyon; alveoller ile akciğer kapillerindeki kan hücreleri arasında O_2 ve CO_2 'in difüzyonu
- Perfüzyon; gerekli O_2 'ni hücrelere taşımak ve oluşan CO_2 'i hücrelerden uzaklaştırmak üzere kanda ve vücut sıvılarında O_2 ve CO_2 'in taşınması,
- Ex change; dokulardaki kapiller dolaşım yoluyla doku hücrelerinde ve kan arasında oksijen ve karbondioksit değişimi

Embriyolojik Gelişim

- Gestasyonun 4. haftasında, larengotrekal oluğun endodermal hattından larinks, vokal kordlar ve trakea gelişmeye başlar.
- 16. haftada bronşiyoller, trakea ve terminal bronşiyoller,
- 25-28. haftada yaşamı destekleyecek yeterli gaz değişimi sağlanabilmektedir ancak; akciğer stabilitesi *Surfaktan* varlığına bağlıdır.
- Alveollerin gelişimi 3. trimesterden ergenliğe kadar devam eder, alveol sayısı ise 3 yaşına kadar 10 kat artar.
- Akciğer ağırlığı ve total akciğer kapasitesi ise 20 kat artmaktadır.

Prenatal akciğer gelişiminin beş evresi

Pulmoner yapıların gelişimi

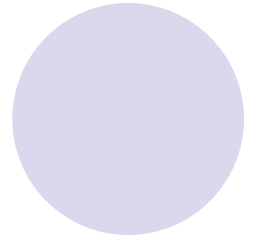
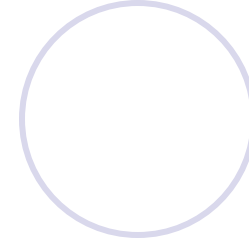
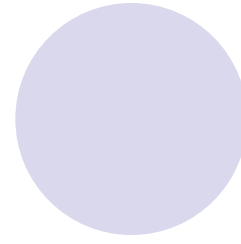
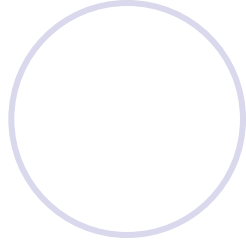
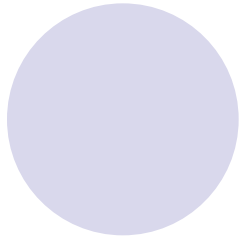

Solunumda Gelişimsel Farklılıklar

- Yenidoğanda diafragmatik- abdominal solunum vardır ve 5 yaşlarına kadar devam eder.
- Göğüs duvarı özellikle yenidoğanda çok yumuşaktır. Respiratuar hastalıklarda, solunum çabasının arttığı durumlarda göğüs duvarında çekilmeler olur.
- Hava yolu ufaktır, bebek hava yolu obstruksiyonuna ve kollapsa daha yatkındır.

...gelişimsel farklılıklar

- Alveoler alan daha azdır.
- Solunum daha hızlıdır.
- Solunum örüntüsü yenidoğan döneminde düzensizdir.
- Vücut büyüklüğüne göre oksijen tüketimi yüksektir. Vücut yüzey alanı geniş olduğundan ısı kaybına da daha yatkındır.

Çocuklar

solunum yolu enfeksiyonlarına daha
yatkındırlar.

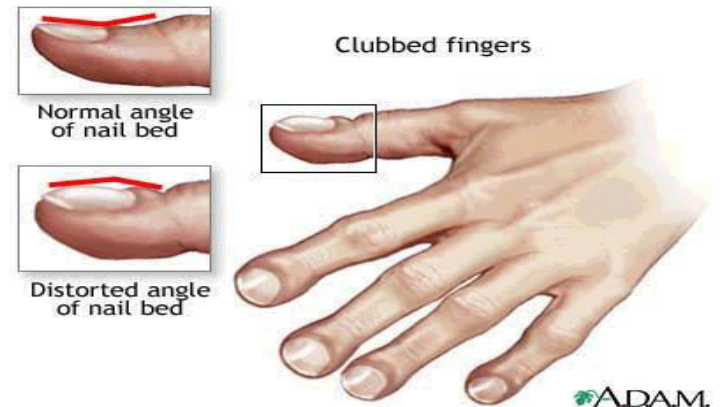
Neden?

Neden?

- Immunolojik immatürite,
- Trakeadan bronşiollerin sonuna kadar, görelî olarak daha ufak solunum yolu,
- Aksesuar kasların immatüritesi,
- İneffektif öksürme çabaları.

Solunum Fonksiyonlarında Değişimler

- Solunum hızı (yaşa göre/ yaşamın ilk günlerinde 40-50 /dk) , derinliği,
- Solunum kontrolünde (ventilasyonu artırma veya sürdürme ile ilgili) anormallikler,
- Solunum hızında artma, göğüs duvarında çekilmeler/ retraksiyonlar, nasal açılma,
- Obstrüksiyonlarda, yavaş ve derin solunum,
- Öksürük, Sekresyon,
- Nefes darlığı,
- Siyanoz,
- Clubbing (çomak parmak)

WHO göre takipne sınırları

- 0-2 ay-----60 dk (normal 40-60)
- 3 ay- 12 ay-----50 dk (normal 25-40)
- 13 ay- 5 yaş----40 dk (normal 20-30)
- 5 yaş ve üstü----30 dk (normal 15-25)

Fizik muayenede,

Akciğerlerin perküsyonunda;

- restriktif hastalıklarda genellikle donuk ses, obstruktif hastalıklarda timpanik ses alınır.

Akciğerlerin Oskültasyonunda;

- inspiyum veya ekspiyum nitelikleri: süresinde uzama olup olmadığına, hava hareketinin simetrisine ve niteliğine ilişkin bilgi alınır.

- Deri perfüzyonu da etkilenir.
- Oksijen saturasyonu izlemi,
- Kan gazları P_{O_2} , P_{CO_2} ve pH 'nın direkt ölçümü ile değerlendirilir.
- Arteriel P_{CO_2} değerleri 45 mm Hg'dan yüksek olması hipovekilasyonu ya da şiddetli bir ventilasyon- perfüzyon uyumsuzluğunu gösterir. (Eğer metabolik alkalozisin respiratuar kompanzasyonu söz konusu değilse)

Solunum Sesleri

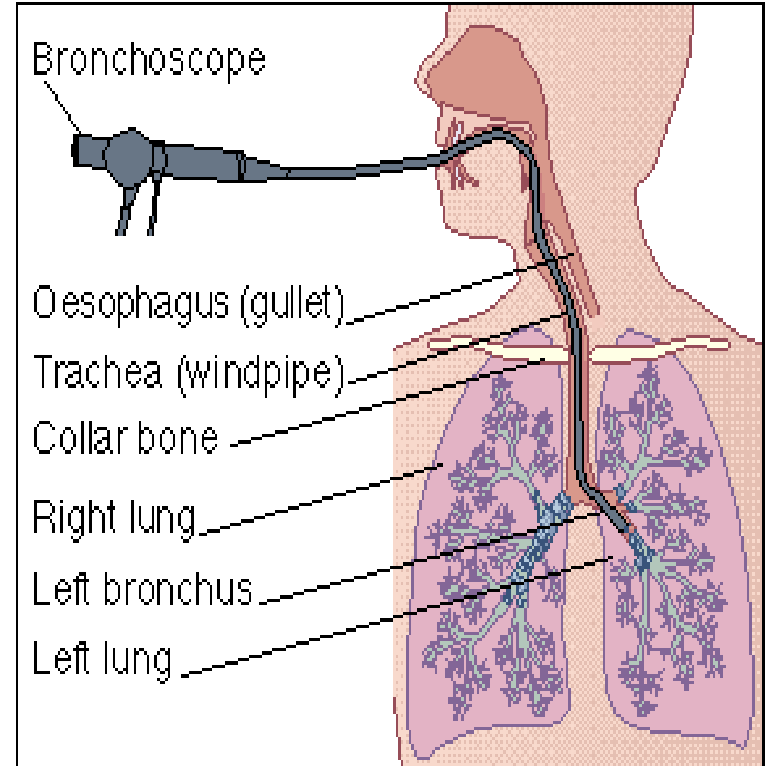
- **Stridor;** inspiyumda duyulan iç çekme sesi, (ıslığa benzer, kaba ses)
- **Raller ve krackle;** inspiyum sırasında/ nadiren ekspiyumun başlangıcında, kapalı olan hava alanını solunumla açmaya çalışmanın duyulan, solunum seslerin kesintiye uğradığını gösteren, yüksek perdeli ses, (çıtırtı şeklinde)
- **Wheezing,** daralan hava yollarında akım türbülansının gelişmesi sonucu oluşan müzikal, devamlı ses (ıslığa benzer)

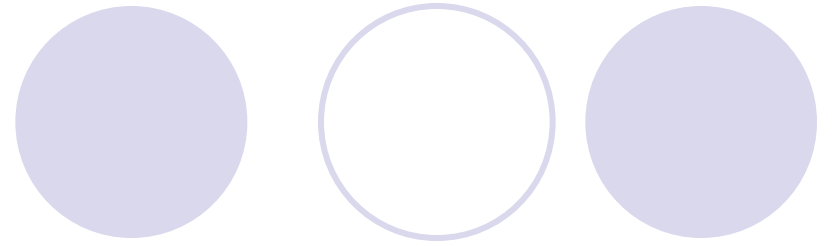
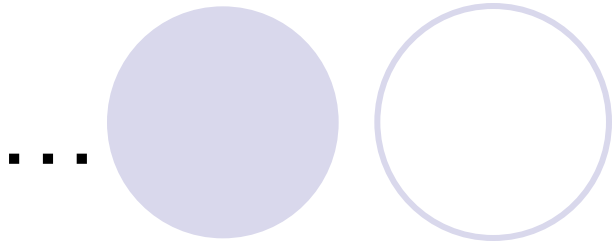
SYE Genel Belirtileri

- **Ateş;** Yenidoğanda olmayabilir. Genellikle 6 ay-3 yaş çocuklarda görülür.
- **Febril konvülsyon;** 4 yaşından sonra genellikle görülmez.
- **Anoreksiya**
- **Kusma ve diyare;** sıvı elektrolit kaybı meydana gelebilir
- **Abdominal ağrı**
- **Boğaz ağrısı**

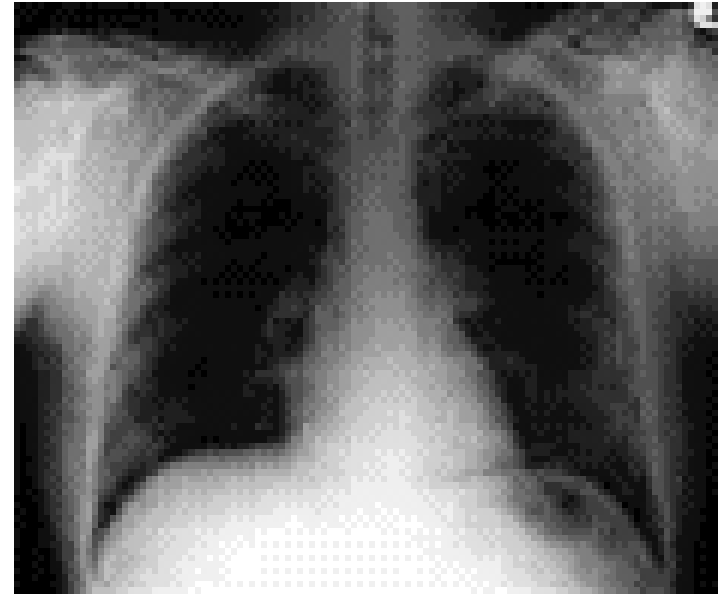
Tanı, Test ve İşlemler

- Pulmoner fonksiyon testleri
- Balgam kültürü
- Arteryal kan gazları örneği
- Pulse oksimetri
- Bronkoscopi, bronkoalveolar lavaj (BAL), laringoscopi
- Cilt testleri (astım ya da tüberküloz için)

- CT, röntgen (X-Ray)
- Pulmoner anjiyografi
- Torosentez- tanısal ya da terapotik amaçla plevral aralıktan sıvı alınması
- Akciğer ponksiyonu (LUNG TAP.) pulmoner parankimadan oral flora ile kontamine olmamış bakteriyolojik örnek almada kullanılır.

Solunum Yolu Enfeksiyonları

- Yaygın soğuk algınlığı /Nazofarenjit
- Akut farenjit
- Krup
- Epiglotit
- Bronşiolit
- Bronşit
- Bronkopnömoni
- Pnömoni

Yaygın Soğuk Algınlığı -Nazofarenjit

Viral bir hastalıktır.

ETKEN: 150 den fazla virüs

- sıklıkla rhinovirüs
- Parainfluenza virüs, adenovirüs, coranovirüs, enterovirüs

EPİDEMİYOLOJİ

- En fazla sonbahar (Eylül ve Ekim) ve ilkbahar (Nisan- Mayıs)
(Rinitis- Rinosinüzit- Nasofarenjit)

Klinik Belirtiler

Viral enfeksiyondan 1-3 gün sonra başlar, 2-10 gün sürer.

- Boğazda yangı- ağrı
- Nazal obstruksiyon
- Nazal sekresyonda artma
  - Öksürük
  - Ateş (farklılıklar gösterir)
  - Halsizlik

- Burun ve nazofarenks yanında **orta kulağa ve paranasal sinüslere** de enfeksiyon yayılır.

- **Huzursuzluk**
- **Müküs salgısında artış**
- **İştahsız**
- **Uyku sorunu**

Tedavi

- Genel rahatlatıcı önlemler
- Lokal irritasyonun azaltılması
- Antipritikler
- Dehidratasyon, otitis media, sekonder bakteriyel enfeksiyonun önlenmesi

Vazokonstriktif dekonjestan
(sudafed, vonedrin..)

Öksürük, ateş kontrolü

Hemşirelik Bakımı

- Burun tıkanıklığına, sekresyon artışına bağlı **Hava Yolunu Temizlemede Etkisizlik**
- Dehidrasyona, ağız solunumuna ve enfeksiyona bağlı **Oral Mukoz Membranlarda Bozulma**
- Yetersiz sıvı alımı, sekresyon artışına, hipertermiye bağlı **Sıvı Volüm Eksikliği**
- Enfeksiyonun bulaşması, tekrarların önlenmesi, destekleyici tedavi konularında **Bilgi Eksikliği**
- **Tedavi Rejimini Etkisiz Yönetme Riski**

Akut Farenjit

- Farenkstekteki yapıların enflamasyonu

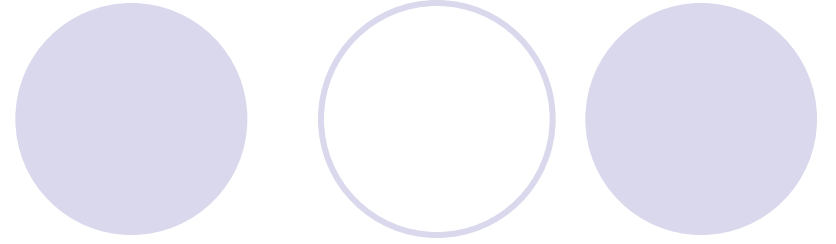
Etken:

- Virüsler ve A ve B grubu β hemolitik streptokoklar (okul çağındaki çocuklarda)
- H influenza (küçük çocuklarda)

Epidemiyoloji

- Viral ÜSZE en sık kış ve bahar aylarında görülür.
- Streptokokal 2-3 yaşından önce az görülür, daha sonra insidans artar ve adölesanda azalır.
- En sık kış ve bahar aylarında görülür ve sınıfta, kardeşler arasında yayılır.

Klinik Belirtiler

- Boğazda yanma, ağrı
- Yutkunmada zorluk
- Ateş
- Huzursuzluk
- Bulantı kusma

Hemşirelik Bakımı

- Anoreksiya, bulantı- kusmaya sekonder besin alımının yetersizliğine bağlı **Hava Beslenmede Yetersizlik**
- Ateşe, boğaz ağrısı, hassasiyete bağlı **Rahatta Bozulma**
- ...
- .
- .

Akut Laringo-trakea-bronşitis (KRUP)

Epiglottis, larenks, trakea ve bronşların enfeksiyonu,

Etken,

- Parainfluenza virüs
- Adenovirüs
- İnfluenza ve kızamık virüsleri etken olabilir.

- 3 ay- 3 yaş arası çocuklarda,
- Genellikle bir ÜSYE takiben,
- Sıklıkla soğuk mevsimlerde görülür.
- Tekrarlayıcı ataklar şeklinde görülebilir.
- Çocuk büyüdükçe ataklar azalır.

Klinik Belirtiler

Akut ilerleyen, genellikle akşam başlayan, giderek artan solunum güçlüğü, inspiratuar stridor,

BİR KAÇ GÜN SONRA

- Boğuk ses, havlar tarzda öksürük
- Burun kanatlarının solunuma katılması
- Ekspiryumda uzama
- Retraksiyonlar
- Ateş

- Enflamasyon
- Ödem
- Obstrüksiyon

Obstrüksiyon arttıkça;

- Stridor artar
- Dinlenme sırasında retraksiyon
- Solunum: 60 /dk fazla
- Taşikardi
- Siyanoz
- Huzursuzluk

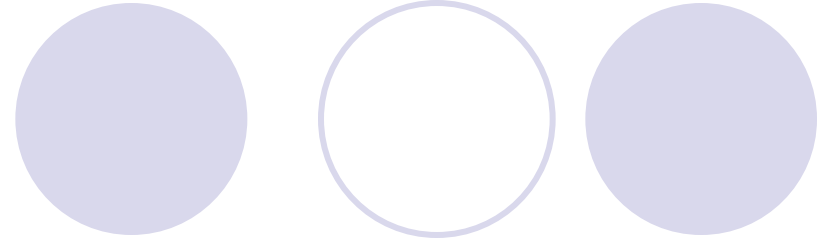
Tedavi

- Hava yolunun açıklığının korunması
- Bronkodilatötör - *vazokonstrisiyon ve bronkodilatasyon*
  - (IV / inhalasyon ile epinefrin)- 1 dk. etkili
- Hipoksiyi hafifletmek için oksijen desteği
- Kortikosteroidler
  - Sedatif
  - Antibiyotik
- Yakın izlem- Çocuğu ve solunumunu
- Trakeostomi/ entübasyon gerekebilir.

Prognoz genellikle iyidir
Birkaç gün ya da haftada
iyileşme

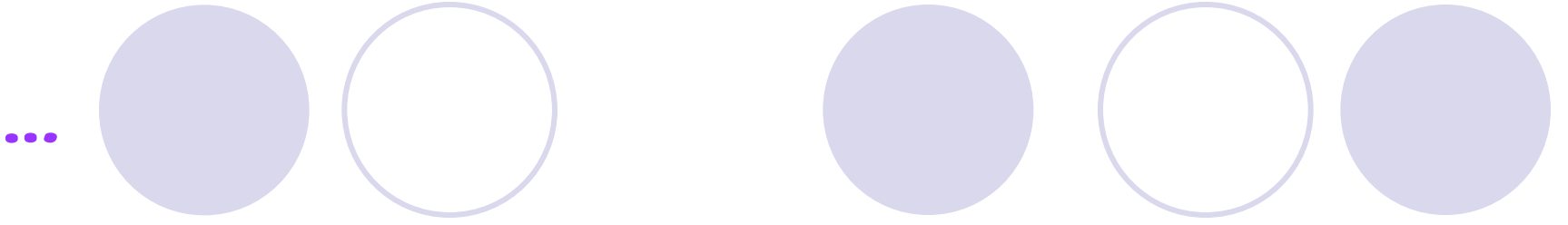
Hemşirelik Bakımı

- Hava Yolunu Temizlemede Etkisizlik
  - Sıvı Volüm Eksikliği
  - Korku- Anksiyete
  - Bilgi Eksikliği
-
- Ailenin bilgilendirilmesi
  - Evde bakımın öğretilmesi

Epiglotit (Bakteriyel Krup)

- Epiglotun en sık olarak hemophilus influenza ile enfekte olması sonucunda ödem ve hava yolu etkinliğinde azalma görülür.
- Laringo-trakeo-bronşitten daha az görülür. Tıbbi açıdan acil bir durumdur.
- Mortalitesi yüksektir.

- Epiglotit en sık 3-6 yaşlarda görülür.
- Kış ve ilkbahar aylarında daha sık görülür.

Belirtiler bir kaç saat içinde hızla gelişir.

- Sıklıkla ani yüksek ateş, disfaji, şiddetli boğaz ağrısı, ağızdan salya akması ve inspiyumda stridor görülür.
- Çocuk boyun gergin, çene öne uzanmış olarak dimdik pozisyonundadır.

Tanı

- Laringoskop ile direkt muayenede kiraz kırmızısı renkte epiglot bölgesini görmekte tanı konulur.
- Boğaz kültürü alınırken çocuğu irrite etmekten kaçınır. Çocuğun derhal entübe etmek ya da trakeostomi uygulanması gerekebilir.
- Röntgende tipik başparmak büyüklüğünde epiglot görülmesi de tanı koydurur.
- Hava yolu açıldıktan sonra yapılan kan kültürü ile etken bakteri saptanabilir.

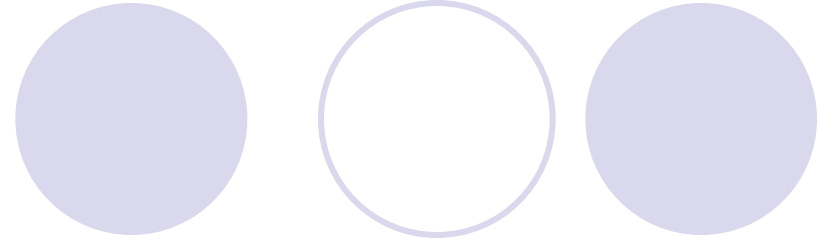
...Tedavi

- IV yolla geniş spektrumlu antibiyotikler,
- Genellikle 24-72 saat içinde epiglotttaki ödem azalır ve tüp çıkarılır.
- 10-14 günlük ilaç tedavisinden sonra ilaç kesilir.
- Uygun tedavi ile mortalite oranı % 0-2 arasındadır.
- Hava yolu açıklığı sağlanmazsa bu oran % 50 ye kadar yükselmektedir.

Viral ve Bakteriyel Krupların Karşılaştırılması

	Viral	Bakteriyel
Etiyolojisi	Parainfluenza, adenovirus	H. influenza , A grubu streptokok
Başlangıç	Yavaş	Ani, ilerleyici
Bulgular	Epiglot,hafif hiperemik	Epiglot genişlemiş ve kiraz renginde
Patoloji	Subglotik ödem	Supraglotik ödem
Lab.	Lokosit sayısı normal	Lokosit artmış
	Kan kültürü negatif	Pozitif
Tedavi	Antibiyotik verilmez	Antibiyotik verilir.
Prognoz	İyi	Tedavi yapılmazsa mortalite yüksek

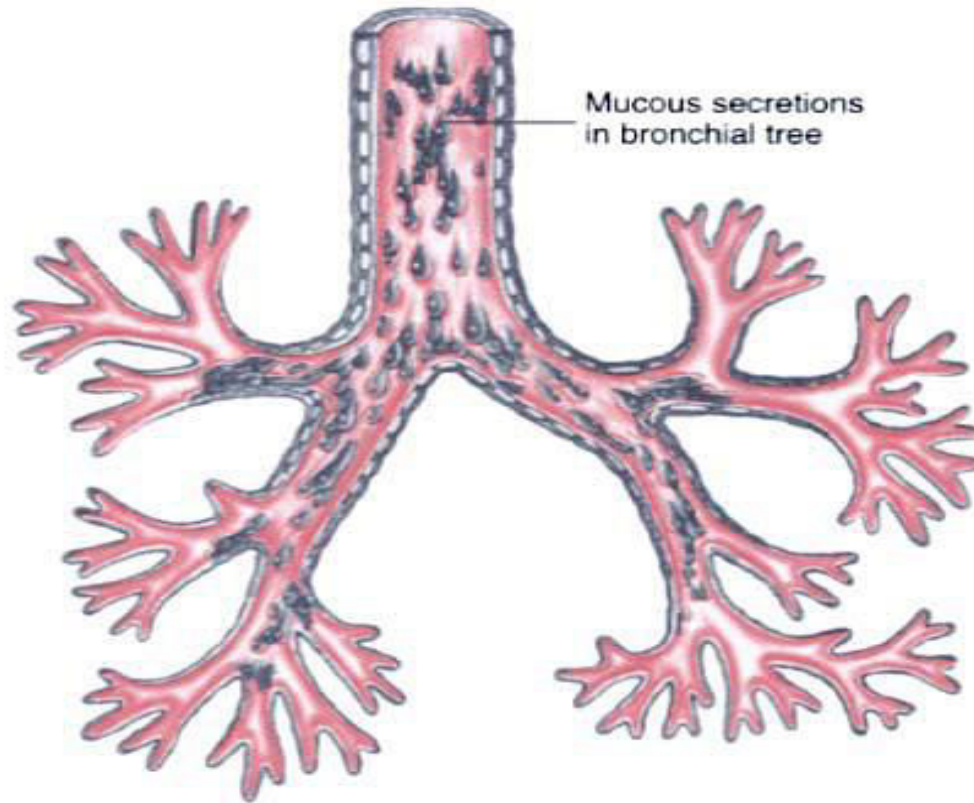
Bronşiyolit

Bronşiyollerin akut enflamasyonu

- Enflamasyon bronşiollerde daralma ve yer yer obstrüksiyon oluşur.
- Kış ve ilkbahar başlarında epidemiler görülebilir.
- Etkeni genellikle Respiratuar Sinsisyal Virüsler (RSV) dir. Parainfluenza ve adenovirüslerin yol açtığı enfeksiyonlar
- En sık 6 aylık çocuklarda, 2 yaşından sonra insidans azalmaktadır.
- 1/5 hospitalizasyon gerektirmektedir.

Akut bronşiyolit

Klinik Belirtiler

Başlangıç evresi

- 1-2 gün süren nazal akıntı, hapşırma
- İştahta azalma
- Öksürük
- Hafif ateş

Obstruksiyon

Solunum seslerinde azalma

Akut dönem- hızla gelişir

- Paroksizmal öksürük
- Göğüs retraksiyonları
- Takipne, wheezing
- Siyanoz
- Huzursuzluk

2 yaşın altında, beslenme bozukluğu olan, beslenirken takipne- hipoksisi olan çocuk hospitalize edilmeli

Tedavi

- 7-14 gün içinde iyileşme
- Destekleyici tedavi

Amaç: Solunum fonksiyonlarını ve sıvı dengesini düzenlemek ve sürdürmektir

Oksijen- ventilasyon dengesinin yakın izlemi
Bronkodilatörler, antibiyotikler
kortikostreoidler kullanılabilir.

Hemşirelik Bakımı

- Solunum izlemi
- Rahatlatıcı önlemler
- Çevrenin düzenlenmesi
- Vücut sıcaklığının kontrolü
- Hidrasyon izlemi
- Perfüzyonun izlemi
- Beslenmenin sağlanması

Bronşit

Akut bronşit: Trekeanın alt bölgelerini ve üst bronşları içeren enflamasyonlu durumdur.

- Viral / bakteriyel bir üst solunum yolu enfeksiyonunu takip ederek gelişir.
- Daima trakeabronşit şeklinde görülür.
  - Bronşit, primer semptomu öksürük olan durumları ifade eden bir terim olarak kullanılır.
  - **Kronik bronşit:** Genellikle altta yatan bir hastalıkla birlikte görülmektedir.

- İlk 4 yaşta ve daha çok erkek çocuklar
  - Kış aylarında,
- Etken;** Parainfluenza, RSV, adenovirüsler
- Sinüzit bronşit oluşumunu etkiler.
  - **Predispozan faktörler;** Allerji, çevresel faktörler, sık ÜSYE, beslenme bozukluğu

Klinik Belirtiler

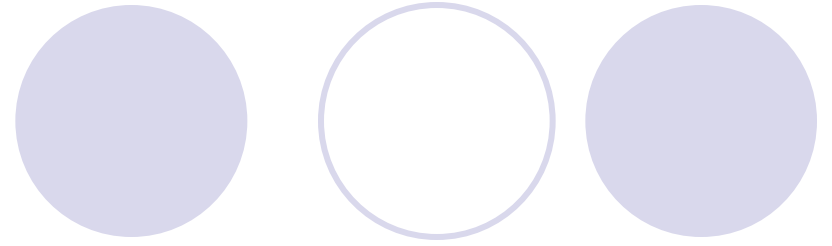
- ÜSYE takiben, 3-4 gün sonra kuru, kısa süreli, balgamsız ve giderek artan öksürük
- Sternumun altında öksürükle artan yanma hissi, ağrı,
- Hafif - orta düzeyde ateş,
- Birkaç gün sonra öksürük artar, 5-10 gün sonra geçer.
- 10 günden uzun süren komplikasyon (öksürük sekonder bakteriyel enfeksiyon ya da pnömoni, atelektazi) belirtisi olabilir.

Hemşirelik Bakımı

- Solunum izlemi
- Rahatlatıcı önlemler
- Çevrenin düzenlenmesi
- Vücut sıcaklığının kontrolü
- Hidrasyon izlemi
- Perfüzyonun izlemi
- Beslenmenin sağlanması

Bronkopnömoni

- Bronşit sonucu, bronş ağacının ince dallarına kadar ulaşır çevre akciğer dokusuna yayıldığında oluşan inflamatuvar süreçtir.
- *Etkeni;* streptokok, stafilokok, pnömokok, ve Friedlânder basili gibi bakteriler tek başlarına ya da bazen birkaçı bir arada bulunarak oluşur.

!!!! Bronş tıkanmasına bağlı olarak bir bölgenin hava alamaması

Belirtiler

- Ateş
- Öksürük
- Sekresyonlarda artış (bazen)
- Huzursuzluk
- Yorgunluk
- Taşikardi
- Takipne

Tanı

- Tipik durumlarda tanıyı koymak son derece kolaydır.

Özellikle;

- üst solunum yolları enfeksiyonu sırasında düşen ateşin yeniden yükselmesi;
  - öksürük ve balgam çıkarmaya başlama ve
  - genel durumun hızla bozulması
- Bu veriler sonucu çekilen akciğer grafisi sonucu tanı konulur.

Ancak,

- Genel durumun bozulduğunda riskli!!!
- Dolaşımın etkilenmesi sonucu nabız ve solunum hızında artma ve oral müköz membranların kuru ve kırmızı olması
- Geç tanı mortalite!!!

Tedavi

- Antibiyotikler (etken bakterinin türünü göre, balgam kültürü ya da direkt bronşlardan bronkoskopi ile örnek)
- Bronkodilatörler?
- Buhar tedavisi?
- Oksijen tedavisi
- İstirahat
- Destek tedavi....

Hemşirelik Bakımı

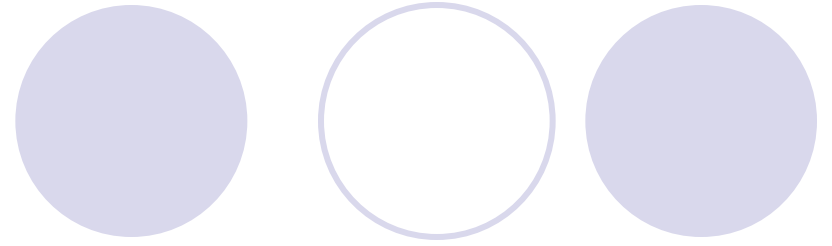
- Solunum Fonsiyonunda Değişim,
- *Solunum yolunun inflamasyonu ve obstrüksiyona bağlı, Ineffektif Solunum Örüntüsü*
- Gaz Değişiminde Yetersizlik
- Hava Yolunu Temizlemede Etkisizlik
- Aktivite İntoleransı
- Doku Perfüzyonunda Değişim
- *Aspirasyon riski, solunum sıkıntısı iştahsızlığa bağlı, Beslenmede Değişim- Yetersiz Beslenme*
- *Ateş ve takipneye bağlı, Sıvı Volüm Defisiti*
- Rahatta Değişim
- *Bebeğin/çocuğun hastalığına bağlı, Anksiyete*
- *Annenin, hastalığın sürecine ve evde bakımına ilişkin, Bilgi Eksikliği ve ya Terapotik Rejimin İneffektif Yönetimi Riski*

Pnömoni

Akciğer parankimasının (dokusunun) akut inflamasyonu

- Aynı zamanda en küçük hava yollarını ve alveolleri de içerebilmektedir.
- Enfeksiyonun şiddetine ve organizmanın tipine bağlı olarak etkilenen akciğer kapsamı ve etkilenim derecesi değişebilmektedir.

Pnömoni çeşitleri

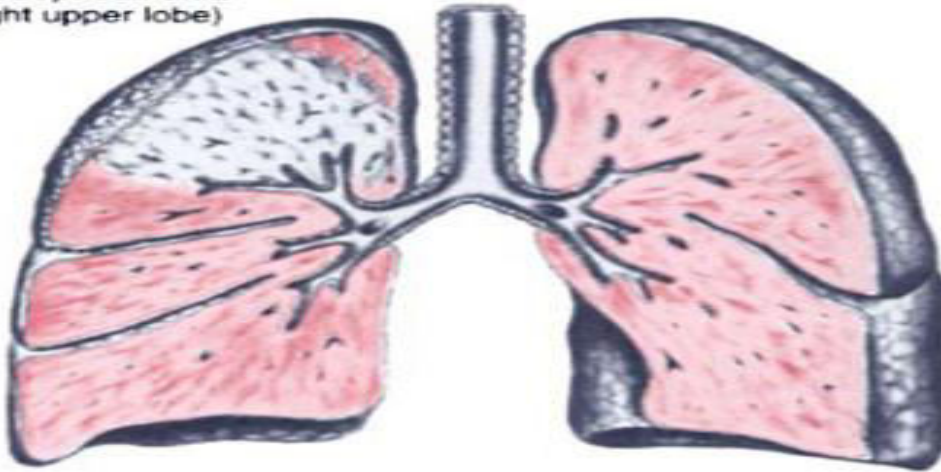

- Lober Pnömoni:** Akciğerlerin bir veya birkaç lobunun hepsinin veya bir kısmının etkilenmesi.
  - Eksuda alveollerin içindedir.
  - Akciğerler değişik boyutlarda hasar görürler.
  - Bilateral olarak olabilirler.
- Lobuler Pnömoni veya Bronkopnömoni:**
Bronşiyollerden başlayan mukopurulan iltihabi durum çevresindeki loblara da yayılmıştır.
- İnterstisyel Pnömoni:** inflamasyon; alveolar duvarları, peribronşjyal ve interlobuler dokuları sarmıştır.

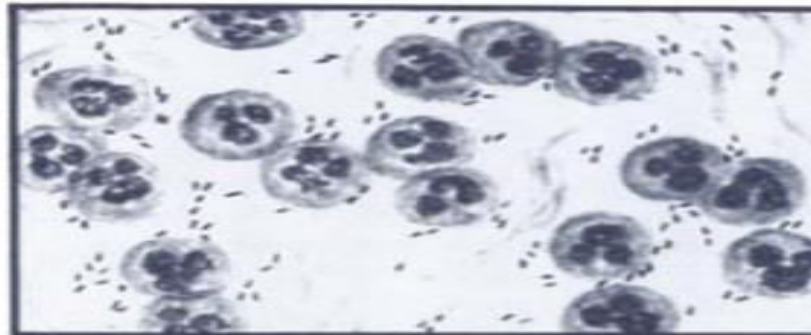

...lober pnömoni

Lobar pneumonia
(right upper lobe)

Pneumococcal pneumonia

Purulent sputum with pneumococci and
polymorphonuclear leukocytes

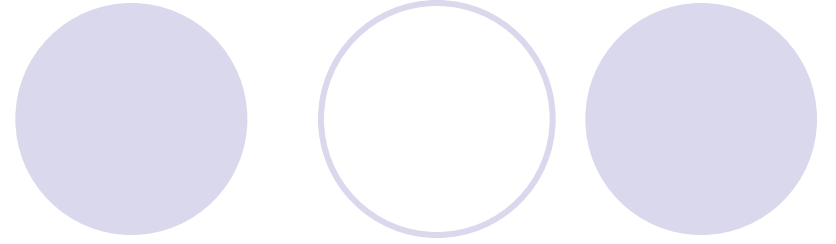
İnsidansı

- Pnömoniye neden olan etkene göre hastalık değişik yaşlarda ve mevsimlerde görülebilmektedir.
- **Viral pnömoniler bakteriyal pnömonilere göre daha sık görülmektedir.**
- Stafilokokların neden olduğu pnömoniler daha sık olarak yaşamın ilk 2 yılında görülmektedir ve vakaların %30'unu 3 ayın altında ve %70'ini de 1 yaşın altındaki çocuklar oluşturmaktadır.

Klinik Bulgular

- Hastalığa neden olan etkenin cinsine,
- Çocuğun yaşına,
- Çocuğun enfeksiyona gösterdiği tepkiye,
- Çocuğun sağlık durumuna,
- Lezyonun büyüklüğüne,
- Bronşiyollerdeki obstruksiyona göre değişir.

Klinik Bulgular

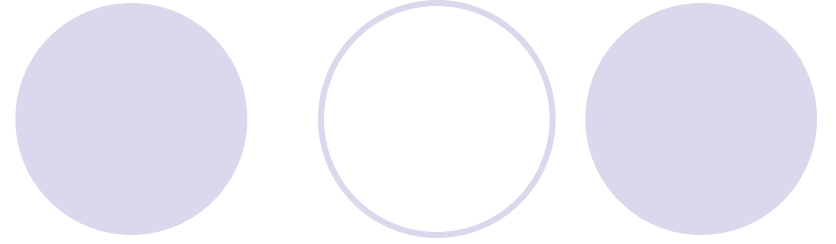
- Ateş
- Öksürük, pürülan balgam
- Taşikardi
- Takipne, ince raller
- Plöretik göğüs ağrısı (nefes alıp vermekle artan ince, batıcı ağrı)
- Hiperventilasyon
- Siyanoz
- Hipotansiyon

Bakteriyel Pnömoniler

stafilokok, streptokok, pnömokok, H. influenza gibi etkenlerle oluşmaktadır.

- Başlangıç belirtileri rinit, anoreksiya ve huzursuzluktur.
- Daha sonra ateş, halsizlik, hızlı ve yüzeysel solunum (50-80/dk),
  - 5 yaşın üstündeki çocuklarda baş ağrısı ve titreme,
  - 2 yaşın altındaki çocuklarda kusma ve hafif diyare görülmektedir.

Viral Pnömoniler

- Etken sıklıkla influenza, adenovirus, sitomegalovirustur.
- Öksürük ve rinit ilk belirtilerdir.
- Daha sonraki belirtiler ise, hafif veya yüksek ateş, şiddetli öksürük, konstipasyondur.

Tanı

Öykü, muayene, laboratuvar ve radyolojik incelemeler ile konulur.

- Akciğer filmi, Solunum fonksiyon testleri, tüberkülin testi, kan kültürü ve kan sayımı yapılır.
- Lökosit sayısı artmıştır.
- Neden olan etkeni belirleyebilmek için balgam örneği veya torasentez ile plevral sıvısı alınarak kültür yapılır.
- Balgam kültürü öksürtülerek, trakeal aspirasyon ya da bronkoskopi ile elde edilir.

Tedavi

Solunum sorunu olan çocuklarda, özellikle hipoksi durumlarında;

- Oksijen uygulanır,
- Aspire edilir ve postural drenaj uygulanır.
- Solunum sorunu varsa bronkodilatatorier verilebilir.
- Ateş, ve ağrıyı azaltmak için antipiretik ve analjezikler uygulanabilir.
- Kültür ve antibiyogram sonucuna göre etkene uygun antibiyotik tedavisi uygulanır.

...Tedavi

Kültür ve antibiyogram sonucuna göre etkene uygun antibiyotik tedavisi uygulanır.

- Pnömonili çocukta etken saptanamamışsa ve bakteriyel olduğu düşünülüyorsa;
  - Uygun antibiyotik olarak penisiline başlanır. Çocuğun iyileşmesi sağlanıncaya kadar parenteral yolla, daha sonra 1 hafta süre ile oral yoldan tedavi sürdürülür.
- Viral etkenlerle oluşan pnömonilerde de, çocukta solunum sıkıntısı varsa ve komplikasyonlara engel olma amacıyla uygun antibiyotik tedavisi uygulanabilir.

Aspirasyon Pnömonisi

Çocukluk çağında çeşitli aspirasyon sendromları görülür.

- Yenidoğan veya prematüre çocuklar, özellikle sırtüstü yatar durumda beslendiklerinde besini aspire edebilirler.
- Doğumda amniyon mayiyi aspire edebilir. Gastro-ozefageal reflü ve yutma güçlükleri aspirasyona neden olabilir.
- Kaza ile sıvı veya besinlerin aspirasyonu söz konusu olabilir.

Aspirasyon Pnömonisi

Akciğerler, aspire edilen maddelere karşı yabancı cisim reaksiyonu verirler.

- Makrofajlar ortaya çıkar ve granülomatoz lezyonlar oluşturur
- Makrofajlar lezyon yolu ile interstisiyel dokuya infiltre olabilir.

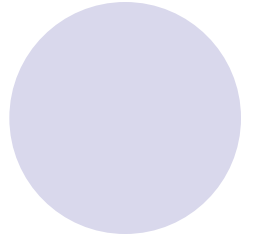
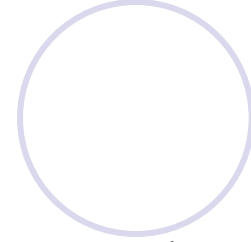
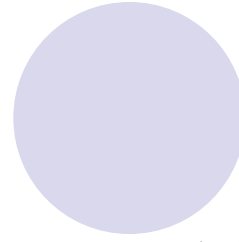
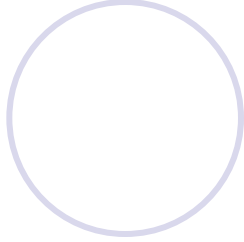
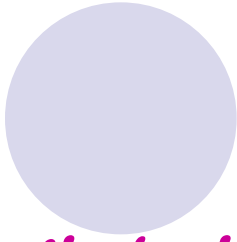
Aspire edilen maddelere akciğerin cevabı;

- bu maddelerin miktarlarına ve
- yoğunluğuna göre değişir.

Aspirasyon pn6monisi açısından riskli gruplar;

- Ağır Mental Retarde ocuklar, n6rom6sk6ler hastalığı olanlar ocuklar,
- Larenk, farenks, damak, dil gibi yumuřak doku anomalili çocuklar
- 6ks6r6k refleksinin olmadığı bebekler
- Trakeaozafageal fist6l6 olan ocuklar
- Gastro6zafageal refl6- kardiyak sfinkterin darlığı olan ocuk
- İnatçı 6ks6r6k krizlerinden sonra
- Zorla yedirilmeye çalışılan zayıf ocuklar
- Asitli ya da çok yođun içeceklerden sonra
- Solunum problemi olan ocuklar

...

Klinik bulgu: Aspire edilen bu maddenin miktarına ve yoğunluğuna göre değişir.

- Besledikten sonra ani öksürük, renk deđiřikliđi bebeğin aspire ettiđini gösterir ki hemen müdahale gerektirir.
- **Tanı:** Röntgen ile konur. Sağ bronş bölgesinde yaygın gölgeler bulunur.
- Öykü
- Gastrointestinal fonksiyonu değerlendirmek için baryum yutturulur ve gözlenir. Bir reflünün varlığı ve aspire edilen içeriğin hava yolun neresinde olduğu tespit edilir.

Hemşirelik Girişimleri

Oluşmadan önlemek!!!

- Regürjitasyon ve reflü bulguları yönünden izlenmesi,
- Hava yolu açıklığını sürdürülmesi,
- Uygun pozisyonda beslenmesi,
- Besledikten sonra en az 1 saat çocuğun başı 35-40 derece yükseltilerek yatırılması,
- Ebeveynin çocuğun bakımı konusunda bilgilendirilmesi, cesaretlendirilmesi,
- Solunum sıkıntısı açısından izlenmesi,

Solunum Yolu Enfeksiyonlarında Genel Hemşirelik Tanıları

- Solunum Fonsiyonunda Değişim
- Gaz Değişiminde Yetersizlik
- Hava Yolunu Temizlemede Etkisizlik
- İneffektif Solunum Örüntüsü
- Aktivite İntoleransı
- Doku Perfüzyonunda Değişim
- Beslenmede Değişim- Yetersiz Beslenme
- Sıvı Volüm Defisiti
- Rahatta Değişim
- Terapotik Rejimin İneffektif Yönetimi
- Anksiyete
- ...

Genel Hemşirelik Girişimleri

- **Solunum İzlemi 3350**

Hava yolu açıklığı ve yeterli gaz değişiminden emin olmak için hasta verilerinin toplanması ve analiz edilmesi.

- **3140 Havayolu Yönetimi**

Hava yolu açıklığının kolaylaştırılması.

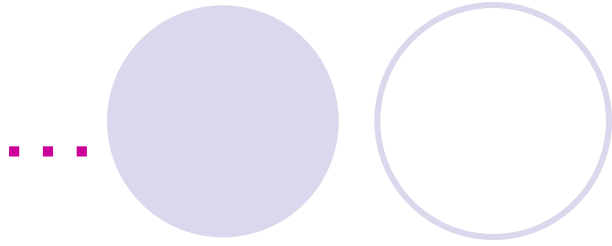
Örnek Bakım Planı

Bebek B., 6 aylık

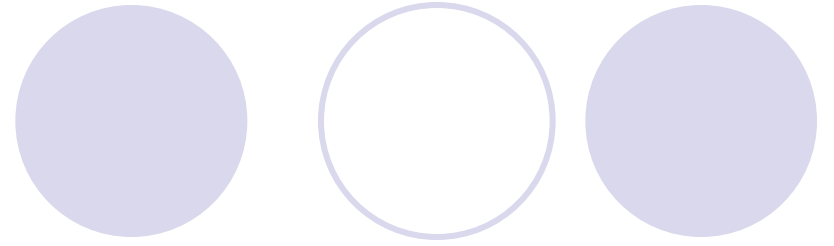
- **Öykü:** 10 gün önce öksürük ve balgam şikayeti ile götürüldüğü hastanede anjin olduğu söyleniyor ve Ampisilin tedavi başlanmış. 4 gün önce de hırıltılı solunum ve nefes darlığı şikayeti eklenmesi üzerine başka bir merkeze başvuruyorlar. 1 gün önce ise 40 dereceyi bulan ateşi olmuş. Ayrıca beslenmesi kötüleşmiş, kusması oluyormuş.
- Anne, bebeğinin hastalığından endişeli olduğunu ifade ediyor. Sık sık bebeğinin hastalığına ilişkin sorular soruyor.

- **Özgeçmiş:** Doğum bulguları normal, sık geçirilmiş akciğer enfeksiyonu öyküsü mevcut. Anne sütü ve mama ile besleniyor.
- Anne: 26 yaşında, ev hanımı
- Baba: 30 yaşında, serbest meslek
- **Fiziki bulguları:**
  - Vücut ağırlığı: 6800 gr.
  - Boyu: 63 cm.

- Ateş: 38.8 C
- Nabız: 160/dk
- Solunum sayısı: 60/dk
- Genel durumu huzursuz görünümde, burun kanatları solunuma katılıyor, çekilmeler (+)

- **Laboratuar bulguları:**
Hmg: 11.3 gr
Hct: %32.9
BK: 18400
Trombosit: 384.000
İdrar: normal
Akciğer Grafisi: Bilateral havalanma artışı, sağ prekardiyal bölgede infiltrasyon ile uyumlu görüntü mevcut.

- Mevcut sorunlar nelerdir?
- Sistem tanılaması:
  - Solunum sistemi:
  - Dolaşım sistemi:
  - GIS:
    - .
    - .
    - .

Bebek B. için belirlediğiniz hemşirelik tanıları???

- Etkisiz solunum örüntüsü (solunum seslerinde farklılaşma, çekilmeler, burun kanatlarının solunuma katılması, öksürük, takipneye bağlı)
- Aspirasyon Riski (solunum sıkıntısına bağlı)
- Besin ve sıvı alımında yetersizlik (iştahsızlık ve kusmaya bağlı)
- Sıvı-elektrolit dengesizliği (ateş, takipneye bağlı)
- Enfeksiyon (akc grafisinde infiltrasyonlar, artmış BK)
- Annenin, hastalığın sürecine ve evde bakıma ilişkin, Bilgi Eksikliği

Kaynaklar

- Akdemir, N., Birol, L. (2005). İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Solunum Sistemi Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Ankara.2:334-357.
- Arseven, O., Aydın, G. ve ark.(2003).Erişkin ve Çocuklarda Pnömoniler ve Akut Bronşiyolit Tanı ve Tedavi Rehberi.Toraks Dergisi.Ağustos.3:1-15.
- Cengizlier, R., Yılmaz, R. (2009). Solunum Yolu Enfeksiyonları- Bronşiyolit Etiyoloji, Tanı ve Tedavi.Türkiye Klinikleri Pediatri Dergisi.7(1):6-11.
- Can, E. (2005). Solunum yolu semptomları ile başvuran hastalarda idrar yolu enfeksiyonu sıklığı.Erişim Tarihi:16 Nisan 2011 from http://istanbulsaglik.gov.tr/w/tez/pdf/cocuk_sagligi/dr_erkan_can.pdf